

VLAAMSE OVERHEID

[C – 2025/006137]

18 JULI 2025. — Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de noodzaak tot verplichte wijziging van de ligging van de lijnen en installaties die nodig zijn om elektriciteit te transporteren van de nv Elia, en die in het openbaar domein liggen op het grondgebied van de gemeente Machelen aan de Woluwelaan, om de Woluwe open te leggen en een tunnel en invoegstrook aan te leggen

Rechtsgrond

Dit besluit is gebaseerd op:

- de wet van 10 maart 1925 op de elektriciteitsvoorziening, artikel 13, derde lid.

Vormvereiste

De volgende vormvereiste is vervuld:

- De Inspectie van Financiën heeft advies gegeven op 8 juli 2025;
- Het wetgevingstechnisch en taalkundig advies met nr. 2025/269 werd ontvangen op 9 juli 2025.

Motivering

Dit besluit is gebaseerd op de volgende motieven:

- Sinds november 2015 beheert de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) de Woluwe, een onbevaarbare waterloop van categorie 1 die ontspringt in Watermaal-Bosvoorde en uitmondt in de Zenne. Ze staat ingeschreven als “aandachtsgebied” in het stroomgebiedsbeheerplan, wat inhoudt dat een goede toestand van de waterloop mogelijk is bij gerichte inspanningen.

- De Woluwevallei strekt zich uit over het verstedelijkte, heuvelachtige grondgebied van de gemeenten Zaventem, Kraainem, Machelen en Vilvoorde. Bij hevige regenval krijgt de Woluwe echter zeer grote hoeveelheden water te verwerken, wat tot lokale wateroverlast leidt. Door de grote verhardingsgraad van de Woluwevallei kan regenwater bovendien niet meer infiltreren in de bodem, zodat ongeveer 90% ervan rechtstreeks in de gemeentelijke riolering loopt. Daardoor wordt de maximale capaciteit van de moerriolen en collectoren overschreden.

- Bovendien kent het stroomgebied van de Woluwe de laatste jaren onevenredig veel extreme regens, zodat de huidige capaciteit van de moerriolen en de bijbehorende infrastructuur onvoldoende blijkt.

- Op 1 november 2015 heeft de VMM daarom de moerriolen overgenomen van de vroegere intercommunale, zodat ze de enige waterloopbeheerder werd en de bovenstaande problematiek globaal kon worden bekeken. In dat kader heeft ze een masterplan uitgewerkt dat voorziet in de openlegging van de Woluwe. In 2016 zijn de effecten van een dergelijke openlegging op het rioleringsstelsel onderzocht met een geïntegreerd hydraulisch model en in 2018 concludeerde een haalbaarheidsstudie dat de openlegging realiseerbaar is tussen Diegem, waar de waterloop momenteel in de moerriolen verdwijnt, en de monding van die riolen in de Zenne.

- Door de Woluwe daar open te leggen, verhoogt haar buffer en kan ze meer water bergen, wat het risico op wateroverlast verkleint. Een deel van haar debiet wordt immers onttrokken aan de overbelaste moerriolen. Bovendien zorgt een dergelijke openlegging er ook voor dat zuiver hemelwater makkelijker infiltreert in de bodem. Daardoor wordt het niet langer vermengd met het afvalwater in de moerriolen. Bijgevolg ontvangen lokale waterlichamen meer zuiver hemelwater en minder afvalwater, wat een positief effect heeft op de waterkwaliteit en de ecologische toestand in dit verstedelijkte gebied. Het resultaat van de openlegging is een bijzonder waardevolle groenblauwe verbinding. Die verbinding incorporeert ook de initiatieven van de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) en de gemeenten om een verbinding te realiseren tussen de parken langs de Woluwe.

- De openlegging van de Woluwe wordt door de VMM uitgevoerd in verschillende fasen, die lopen tot en met 2028. Daarbij worden de vereiste werken afgestemd op de uitvoering van andere grote infrastructuurprojecten in de Woluwevallei, zoals de infrastructuurwerken aan de Woluwelaan (R22). Om technisch-economische redenen, zoals de gelijktijdige openlegging van de rijbaan, de tijdelijke omleiding van verkeer en de coördinatie van de bouwput, is het niet wenselijk om de werken aan de waterloop te scheiden van de werken aan de R22. De huidige werken creëren dus een unieke kans om de openleggingswerken uit te voeren, die zich de komende twintig tot dertig jaar niet meer zal voordoen.

- De zone waar een kruising met de R22 kan worden gerealiseerd, is echter beperkt en bevindt zich ter hoogte van het viaduct van Vilvoorde. Alleen in die zone is er stroomafwaarts namelijk voldoende open ruimte om een open waterloop te realiseren. Binnen die zone is een zo stroomopwaarts mogelijke kruising noodzakelijk omdat richting Machelen-centrum de ruimte tussen de bestaande moerriolen en het maaiveld altijd meer afneemt.

- In dat kader moet de Woluwe de R22 kruisen ter hoogte van de ontsluitingsweg van het Broeklinproject.

- Met een stedenbouwkundige vergunning van 26 november 2013 heeft het Agentschap Wegen en Verkeer toestemming gekregen om een aantal infrastructuurwerken uit te voeren op en rond de Woluwelaan (R22) in Machelen en Diegem. De werken omvatten ook de aanleg van een tunnel, die bovendien opnieuw vergund is met een omgevingsvergunning, die afgeleverd is bij het ministerieel besluit van 22 december 2023.

- De omgevingsvergunning van 22 december 2023 vergunt ook het Broeklinproject. Dat project zorgt voor de reconversie van een braakliggend terrein naar een innovatieve, circulaire werkwinkelwijk. Het project past in de duurzame verstedelijking van de regio en bevindt zich tussen de Woluwelaan, de Beaulieustraat, de Ritwegerstraat en de Nieuwbrugstraat.

- Voor dit project hebben het Vlaamse Gewest, de gemeente Machelen, Uplace nv en Broekland nv op 27 november 2023 een principeovereenkomst mobiliteit gesloten, die past in de uitvoering van het brownfieldconvenant van 5 juni 2009, zoals meermaals gewijzigd.

- Ter uitvoering van de principeovereenkomst verzorgt de vergunde tunnel een ontsluiting van de ondergrondse parking van het Broeklinproject. Ze wordt ondergronds geleid tot aan de Woluwelaan, waar ze afbuigt in de richting van de Budasteenweg. Ze komt boven in de zone waarin daarvoor al is voorzien tussen de trambaan en de rijweg, en wordt aangesloten op de Woluwelaan via een invoegstrook.

- De werken aan de Woluwelaan zorgen met andere woorden voor een betere ontsluiting en bereikbaarheid van het gebied. Ze zijn absoluut noodzakelijk om de Woluwelaan haar functie als leefbare, veilige en vlotte verbindingsweg volledig te laten uitoefenen. De geplande werken zorgen daarnaast voor een vlotte verkeersafwikkeling van het Broeklinproject. Door te werken met een tunnel en invoegstrook wordt vermeden dat die voertuigen in conflict komen met het verkeer dat al aanwezig is op de Woluwelaan. Dat heeft aanzienlijke positieve gevolgen voor de afwikkeling van het verkeer op de Woluwelaan.

- Bovendien maakt de werkwinkelwijk niet alleen het voorwerp uit van een brownfieldconvenant, maar zal ze ook een belangrijke bijdrage leveren aan de herontwikkeling van het reconversiegebied "industriezone Machelen-Vilvoorde". De activiteiten in de wijk zullen het handelsverkeer en het aanbieden en uiteindelijk afzetten van goederen en diensten bevorderen, wat door het Hof van Justitie al als een doelstelling van algemeen belang is erkend (HvJ, 30 januari 2001, C-223/99 en C-260/99, Agora en Excelsior).

- Het staat dus vast dat de openlegging van de Woluwe en de werken aan de Woluwelaan overeenkomstig artikel 13, derde lid, van de wet van 10 maart 1925 in het algemeen belang van de openbare dienst, de waterlopen, de kanalen en de openbare wegen, hetzij wegens veranderingen in de toegangen tot de eigendommen aan de openbare (water)weg uitgevoerd worden.

- De ingrepen aan de Woluwe en de Woluwelaan en meer in het bijzonder de openlegging, de aanleg van de tunnel en de bijbehorende invoegstrook zullen moeten worden gerealiseerd op het huidige tracé van de lijnen en installaties van Elia nv voor het transport van elektriciteit. Die lijnen liggen immers in de ondergrond van het openbaar domein ter hoogte van de Woluwelaan in Machelen. Die ligging is goedgekeurd door de koning in de wegvergunning die is afgeleverd bij het koninklijk besluit van 13 november 1975, 27 april 1977 en 29 juni 2015.

- De huidige ligging van de lijnen en installaties van Elia nv in de ondergrond van het openbaar domein van de Woluwelaan kan niet behouden blijven door de realisatie van de ingrepen aan de Woluwe. De verlegde inkooking van de Zenne resulteert immers in een kruising met de vermelde lijnen. Meer in het bijzonder vindt de kruising plaats ter hoogte van de tunnelmond.

- De huidige ligging van de lijnen en installaties van Elia nv in de ondergrond van het openbaar domein van de Woluwelaan bemoeilijkt ook de realisatie van de ingrepen aan de Woluwelaan, namelijk de aanleg van de tunnel en de bijbehorende invoegstrook. Meer in het bijzonder kruist de tunnel de vermelde lijnen en installaties.

- Als de lijnen en installaties niet worden verplaatst, kan bijgevolg niet gestart worden om de bovenstaande ingrepen te realiseren.

- De huidige ligging van de lijnen en installaties van Elia nv aan de Woluwelaan in Machelen kan om die redenen dan ook niet langer worden toegestaan.

- Krachtens artikel 13, derde lid, van de wet van 10 maart 1925 op de elektriciteitsvoorziening, zoals gewijzigd bij de wet van 8 mei 2014, heeft de minister, als het belang van de openbare dienst of van de waterlopen en kanalen, of een verandering in de toegangen tot de eigendommen die aan de openbare weg liggen, dat vereist, het recht om de ligging of het tracé van de lijnen en inrichtingen voor het transporteren van elektriciteit en de desbetreffende werken te laten wijzigen en om de kosten van die wijzigingen ten laste te leggen van onderneming die de lijnen heeft aangelegd.

Initiatiefnemer

Dit besluit wordt voorgesteld door de Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw en de Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Havens en Sport.

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

Artikel 1. De noodzaak van een verplichte wijziging van de ligging van de lijnen voor het transport van elektriciteit van de nv Elia wordt vastgesteld.

De nv Elia, Keizerslaan 20 in 1000 Brussel, houder van de toelatingen voor elektriciteitsvervoer door middel van nutsleidingen, is ertoe gehouden op haar kosten aan de R22, Woluwelaan op het grondgebied van de gemeente Machelen de nutsleidingen te verplaatsen tussen hmpt 17.400 en 17.800 om de werken aan de Woluwe en de Woluwelaan toe te laten.

Art. 2. Een eensluidend verklaard afschrift van dit besluit wordt bezorgd aan:

1° de federale minister, bevoegd voor het energiebeleid;

2° de nv Elia

Art. 3. De Vlaamse minister, bevoegd voor de omgeving en de natuur, en de Vlaamse minister, bevoegd voor de weggebonden mobiliteit en het weggebonden transport, zijn, ieder wat de eigen bevoegdheid betreft, belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel, 18 juli 2025.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

M. DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw,

J. BROUNS

De Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Havens en Sport,

A. DE RIDDER